

Европейска
комисия

СТАНДАРТЕН ЕВРОБАРОМЕТЪР
100

Обществено мнение в Европейския съюз

Национален доклад БЪЛГАРИЯ
Теренна работа: Октомври – Ноември
2023

Това проучване е поръчано и координирано от Европейската комисия, Генерална дирекция Комуникации.
Докладът е изготвен за Представителството на Европейската комисия в България.

Този документ не отразява гледната точка на Европейската комисия. Интерпретациите и мненията в него принадлежат единствено на авторите.

Име на проект

Стандартен Евробарометър 100 - Есен 2023

Обществено мнение в Европейския съюз - България

Език BG

Медия/Том PDF/Том_01

Каталожен номер NA-AO-23-050-BG-N

ISBN 978-92-68-10089-9

ISSN 1977-3927

DOI 10.2775/134660

© European Union, 2023

<https://www.europa.eu/eurobarometer>

Photo credit: Getty Images

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение	4
I. Българските граждани и Европейският съюз	6
II. Икономическа ситуация	10
III. Войната в Украйна	12
IV. Доверие и отношение към медиите	16
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	19

Въведение

Параметри на изследването

Между 23 октомври 2023 г. и 17 ноември 2023 г. Kantar Public от името на Kantar Белгия проведе вълна 100.2 от проучването на Евробарометър по искане на Европейската комисия, Генерална дирекция Комуникации, отдел „Медиен мониторинг и Евробарометър“.

Вълна 100.2 включва проучването Стандартен Евробарометър 100 и обхваща населението от националности на държавите-членки на Европейския съюз, пребиваващи във всяка от 27-те държави-членки и на възраст над 15 години.

Проучването Стандартен Евробарометър 100 е проведено и в 10 други страни или територии: седем страни кандидатки (Албания, Босна и Херцеговина, Молдова, Черна гора, Северна Македония, Сърбия, Турция), общността на кипърските турци в частта на страната, която не се контролира от правителството на Република Кипър, както и в Косово¹ и във Великобритания и Северна Ирландия.

В България са проведени 1011 интервюта по метода „лице в лице“. Според последното преброяване населението над 15-годишна възраст в България е 5 917 534, т.е. 1% от извадката съответства на приблизително 59 175 души. При този обем на извадката максималната стандартна грешка е 3,1%.

Сред темите, върху които проучването се фокусира, са доверие и очаквания към ЕС, нагласи към политиките на ЕС и на националните институции, отговорът на ЕС на войната в Украйна, и нагласите към медиите.

¹ Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244 (1999) на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

I. Българските граждани и Европейският съюз

1. Отношение към Европейския съюз – основни предизвикателства

Повече от половината българи споделят положителна нагласа към Европейския съюз. Делът им остава стабилен и близък до средноевропейското ниво (България – 51%, +1; ЕС – 44%, -1)². Същият е делът на българите, които имат доверие в Съюза (51%), като се отчита леко повишение спрямо предходния период.

Мнението, че нещата в ЕС се развиват в правилната посока е по-разпространено в България, отколкото в ЕС и обхваща малко повече от една трета от гражданите (България – 40%, -1; ЕС – 33%, -3).

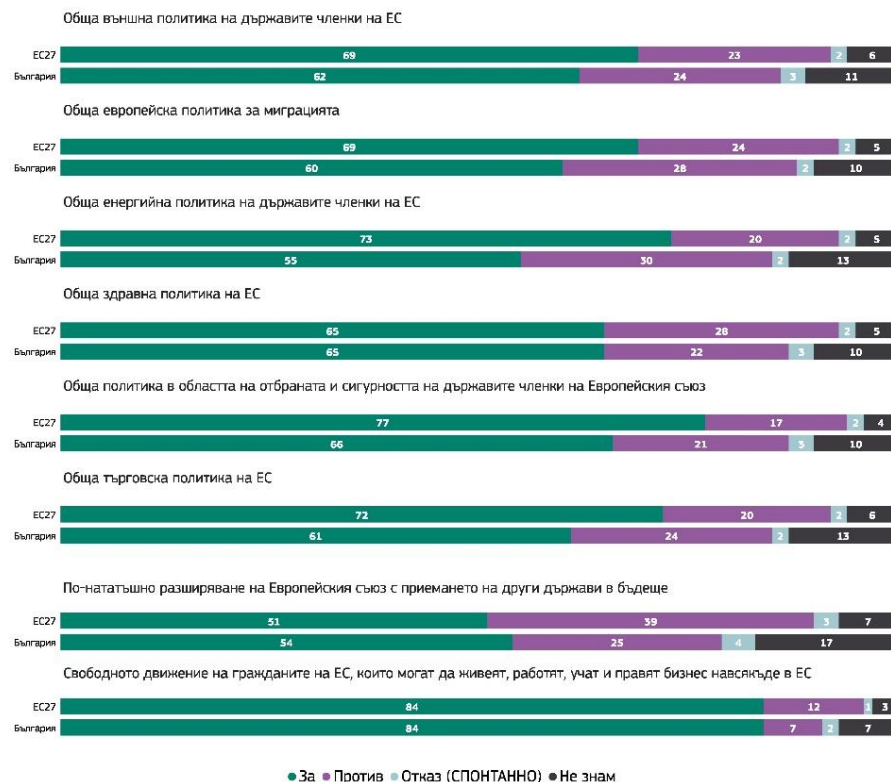
Българите много по-рядко споделят, че се чувстват граждани на ЕС (България – 53%, -2; ЕС – 72%, =), въпреки че степента им на привързаност към Съюза не се различава от средноевропейската тенденция (България – 58%, +1; ЕС – 59%, -1). Основните теми, с които българските граждани свързват ЕС са свободата на пътуване, обучение и работа (52%), качеството на живот на бъдещите поколения (24%), мира, (22%), и културното разнообразие (19%).

Според българите темите, които в най-висока степен създават чувство за общност сред гражданите на ЕС са географията (28%), ценностите (27%), културата (18%) и историята (21%)³.

Същевременно българите са в много по-малка степен склонни да определят посоката на развитие на Съюза като грешна (България – 34%, -6; ЕС – 52%, =).

Гражданите на България заемат позиция, близка до средната за ЕС що се касае до перспективите за въвеждане на обща политика по отношение на миграцията (България – 60%, -1; ЕС – 69%, -1)⁴. Сред българите, но и сред европейските граждани като цяло се увеличава негативното отношение спрямо имиграцията на хора, произхождащи от страни извън ЕС (България – 60%, +5; ЕС – 50%, +5)⁵.

QB2. Какво е Вашето мнение за всяко от следните твърдения? За всяко от тях, моля кажете, дали сте за или против него. (БГ) (%)

ST100 окт./ноем. 2023 г.

² D78 Като цяло, каква е Вашата представа за Европейския съюз - напълно положителна, по-скоро положителна, неутрална, по-скоро отрицателна, напълно отрицателна?

³ QD4 Според Вас, кои от следните теми са тези, които в най-голяма степен създават чувство за общност сред гражданите на ЕС?

⁴ QB2.4,6 Какво е вашето мнение за всяко от следните твърдения? Обща европейска политика за миграцията - По-нататъшно разширяване на ЕС за включване на други държави през следващите години

⁵ QB7.2 Моля, кажете дали всяко от следните твърдения предизвиква положително или отрицателно чувство за вас? Имиграция на хора извън ЕС

Малко повече от половината български граждани подкрепят общата енергийна политика на Съюза (България – 55%, -2; ЕС – 73%, =), а значителна част от тях се съгласяват с необходимостта ЕС да инвестира масово във възобновяема енергия (България – 67%, -5; ЕС – 83%, -2)⁶, въпреки че и по двете теми резултатите в България са значително по-ниски от средноевропейските. Висока степен на консенсус в българското общество получават инициативите за ограничаване на цената на енергията за потребителите в дългосрочен план чрез въвеждане на възобновяеми енергийни източници (64%). Повишаването на енергийната ефективност на сградите, транспорта и стоките и намаляването на зависимостта от производителите на енергия извън ЕС също получават висока подкрепа сред българските граждани (74%).

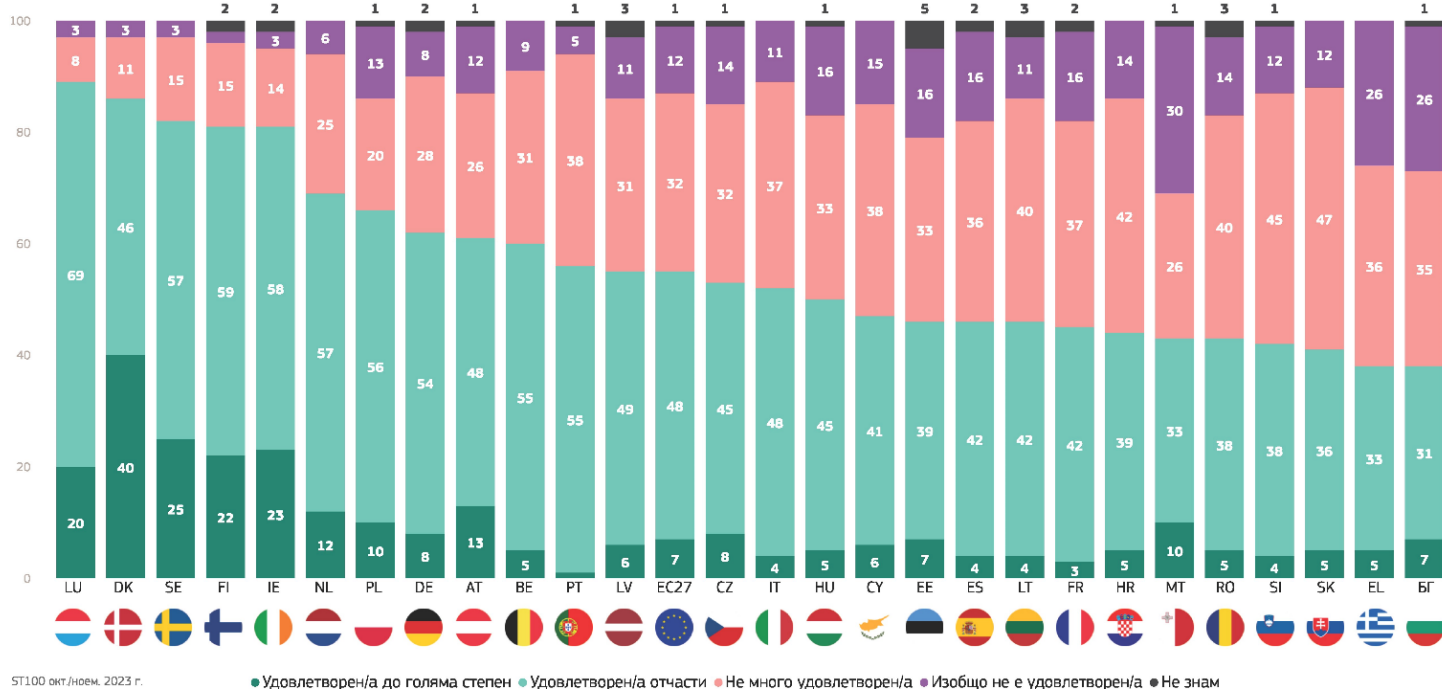
Съгласие има по отношение на важноста за цялостната сигурност на ЕС на намаляването на вноса на нефт и газ и инвестирането във възобновяема енергия (61%), както и за нуждата държавите-членки на ЕС съвместно да купуват енергия от други страни, за да получат по-добра цена (68%). Увеличава се одобрението за обща външна политика на ЕС сред българите, така доближавайки се до средното ниво за ЕС (България – 62%, +2; ЕС – 69%, -1), а положително отношение към бъдещо разширяване на Съюза изразяват 54% от българите.

Обща политика в областта на отбраната и сигурността се ползва с одобрението на 2/3 от българите (България – 66%, =; ЕС – 77%, =), но това остава една от най-ниските стойности за ЕС.

2. Ситуацията в България и доверие в националните институции

Политическите процеси в България от последните няколко години и настъпилата институционална нестабилност се отразяват негативно на възприятието на демокрацията като едва 38% от гражданите на страната са удовлетворени от нейното функциониране, което е най-ниската стойност в рамките на Съюза.

SD18a. Като цяло, доколко сте удовлетворен/а от начина, по който работи / функционира демокрацията в (НАШАТА СТРАНА)? (%)

Тези процеси се отразяват и на оценката, която гражданите поставят на дейността на националните институции. Много под средното за Съюза, макар и да се

⁶ QD3.9-13 Моля, кажете до каква степен сте съгласни или несъгласни с всяко от следните твърдения - ЕС трябва да инвестира масово във възобновяеми енергийни източници, като вятърна и слънчева енергия

Стандартен Евробарометър 100 Есен 2023

отчита увеличение, е нивото на доверие в парламента (България – 21%, +8; ЕС – 39%, +6)⁷, и в правителството (България – 24%, +10; ЕС – 36%, +4).

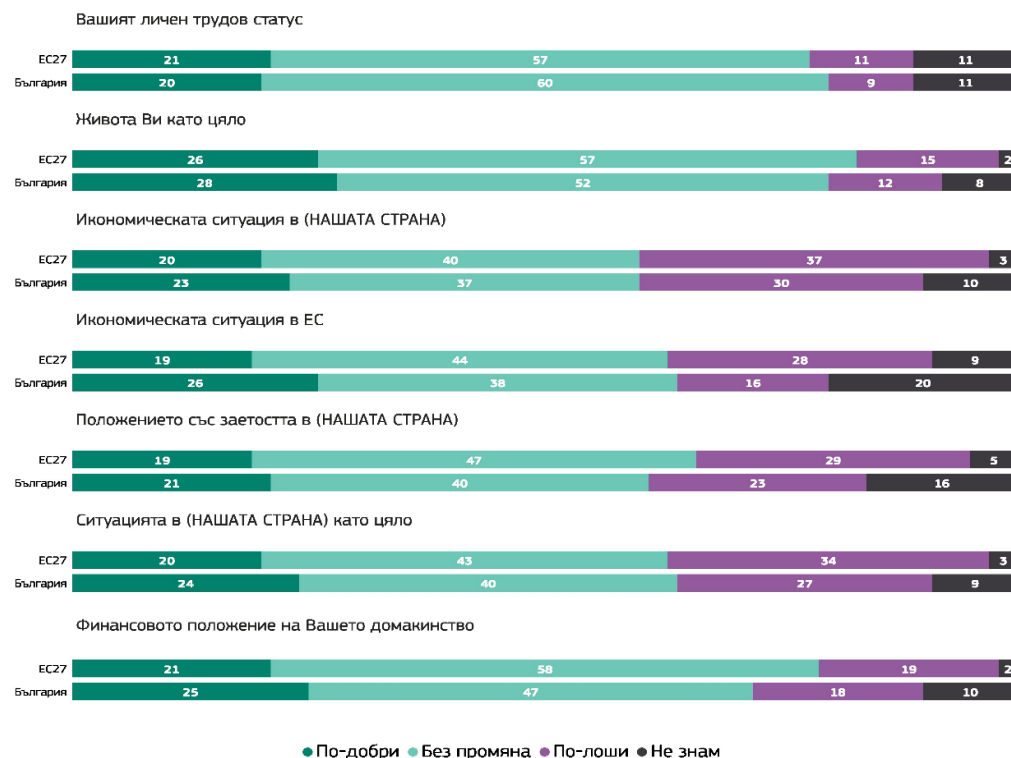
Както сред българите, така и сред гражданите на ЕС преобладава мнението, че страната им се намира в лошо състояние. У нас тази отрицателна нагласа намалява, но остава силно над средноевропейското ниво (България – 74%, -7; ЕС – 56%, +2)⁸.

На въпроса кои са трите най-важни проблема, пред които

средноевропейското равнище (България – 60%, -1; 84%, -1)¹¹

Същевременно, българите остават по-оптимистично настроени в сравнение със средните стойности за ЕС по отношение на разнообразни теми като животът като цяло, икономическата ситуация и т.н. (вж. графиката по-долу). Макар и все още нисък, дялът на българите, които са склонни да определят посоката на развитие на страната си като правилна се увеличава (България – 21%,

QA2. Какви са очакванията Ви за следващите дванадесет месеца: ще бъдат ли следващите дванадесет месеца по-добри, по-лоши или без промяна по отношение на...? (БГ) (%)

ST100 окт./ноем. 2023 г.

е изправена страната им, приоритетите на българите и гражданите на Съюза са приблизително сходни. На челно място по важност се подреждат покачването на цените (България – 54%, -6; ЕС - 44%, -1)⁹, икономическата ситуация (България – 44%, -1; ЕС - 18%, =) и процесите в международен план (България – 18%, +3; ЕС - 11%, +2). В личен план, икономическите трудности се очертават като първостепенен проблем за преобладаващата част от обществото, както в България, така и в ЕС (България – 56%, +1; ЕС – 57%, +1)¹⁰.

Удовлетвореността от живота е показател, който при българските граждани е отчетливо по-нисък спрямо

+3%; ЕС – 28%, -3)¹².

Българите поставят като приоритетни проблеми също така финансите на домакинството (България – 22%, =; ЕС - 14%, =) и ръста на цените (България – 56%, +1; ЕС - 57%, +1), пенсиите, условията на живот (България – 17%, +1; ЕС - 9%, =) и икономиката на страната. Европейските граждани визират същите икономическите сфери като предизвикателства, пред които са изправени в личен план, макар и в по-малка степен. Изключение са проблемите, свързани със здравеопазването (България – 16%; ЕС – 18%) и особено измененията в климата (България – 4%; ЕС – 12%), които гражданите на ЕС е вероятно да определят като важни.

⁷QA6.2.3. Колко доверие имате в определени институции? За всяка от следните институции, склонни ли сте да ѝ се доверите или да не ѝ се доверите? – Парламентът, -Правителството

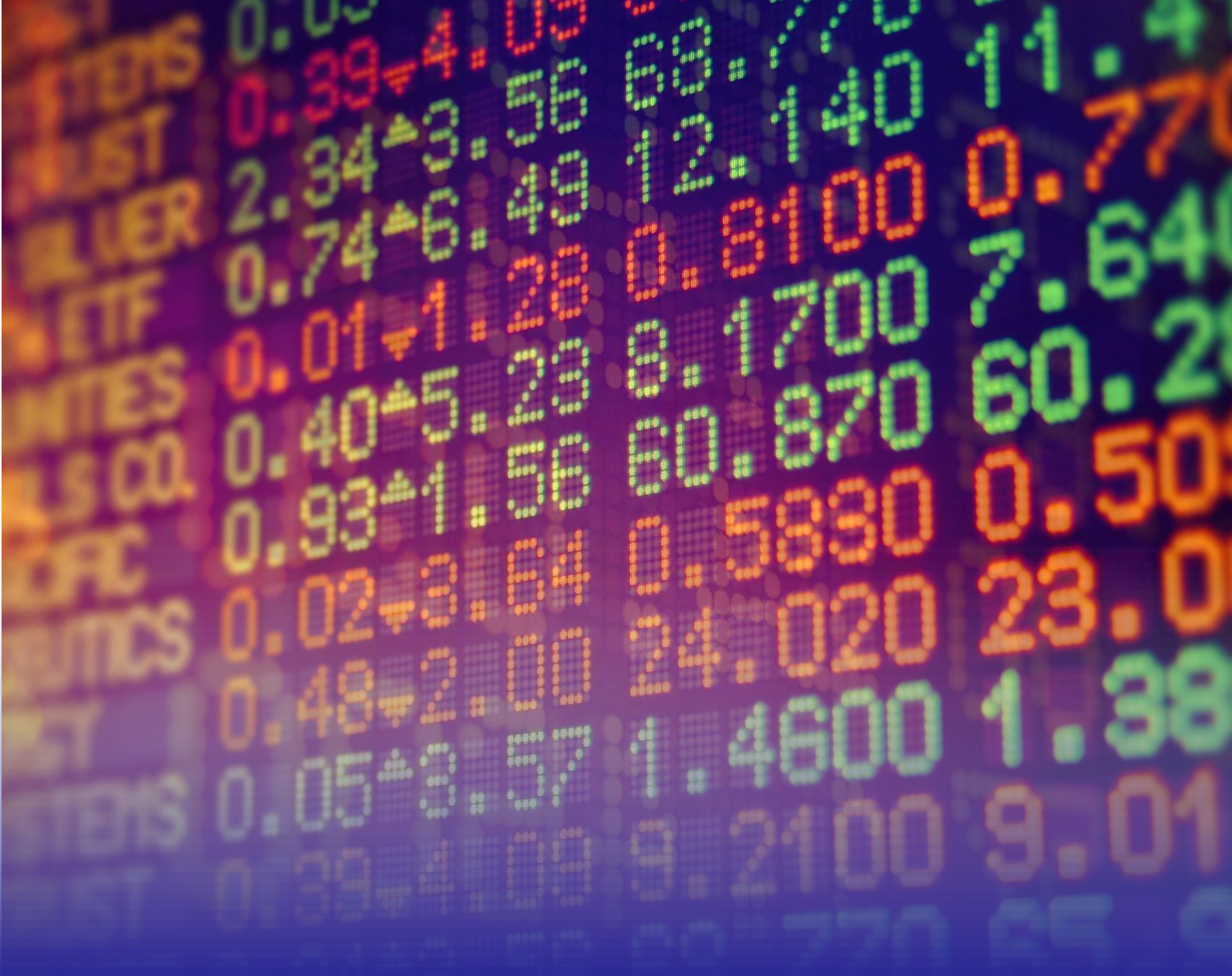
⁸QA1.1 Как бихте оценили настоящата ситуация във всяка от следните области? - Ситуацията в България като цяло

⁹QA3 Според Вас кои са двата най-важни проблема, пред които е изправена България в момента?

¹⁰QA4 А лично за Вас, кои са двата най-важни проблема, пред които сте изправен/а Вие в момента?

¹¹D70 Като цяло, дали сте много доволен/на, сравнително доволен/на, не много доволен/на или изцяло недоволен/на от живота, който водите?

¹²D73.1 Като цяло, бихте ли казали, че в днешно време нещата се развиват в правилна или в грешна посока в...? - България

II. Икономическа ситуация

1. Отношение към икономическите политики на Европейския съюз

Значителна част от гражданите в България възприемат ЕС като влиятелна икономическа организация в международен план. Повече от три четвърти от българите считат, че ЕС има достатъчно власт и средства, за да защити интересите на Европа на международната икономическа сцена (България – 75%, 2; ЕС – 69%, =)¹³. Одобрението на използването на публични средства за подпомагане на развитието на частния сектор в Съюза е сходно сред българите и сред европейските граждани (България – 69%, -2; ЕС – 63%, -1). Нивата на подкрепа съвпадат и по отношение на възможността ЕС да изгради партньорства с трети страни, за да инвестира в устойчива инфраструктура и да свързва хората и държавите по света (България – 73%, -1; ЕС – 76%, -1).

2. Нагласи към актуалното състояние на националната икономика

През изминалия период оптимистичните нагласи на гражданите за следващата година по отношение на финансите на домакинството им се повишават (България – 25%, +5.; ЕС – 21%, =). Същата тенденция се наблюдава и при очакванията на българите спрямо развитието на икономическата ситуация в страната (България – 23%, +1; ЕС – 20%, -1), и на трудовия им статус (България – 20%, +4; ЕС – 21%, -1). Отчита се и ръст на очакванията за подобряване на европейската икономика в близко бъдеще (България 18%, +2; ЕС 26%, +4)¹⁴.

В сравнение с гражданите на ЕС обаче, българите са по-склонни да определят като лоши финансовото състояние на домакинството си (България – 44%, -2; ЕС – 27%, -1) и трудовия си статус (България – 32%, -2; ЕС – 20%, =)¹⁵.

Сред различните аспекти на общата търговска политика най-висока подкрепа получава идеята да се гарантира, че всяко ново търговско споразумение, сключено от ЕС, ще има най-високите стандарти за защита на климата, околната среда и труда (България – 67%, +1; ЕС – 78%, +1)¹⁶. Далеч по-ниски стойности се наблюдават по отношение на единния цифров пазар (47%) и европейския икономически и паричен съюз с единна валута, еврото (39%).

Българите изразяват еднакви със средноевропейските очаквания за ефективността на инструмента за възстановяване NextGenerationEU за подпомагане на националните икономики (България – 53%, =; ЕС – 53%, -2)¹⁷.

Значително мнозинство от българите оценява състоянието на националната икономика като лошо (76%, -3), докато на равнище ЕС този дял е по-малък от две трети (62%, +1). Отчита се високо ниво на отрицателни нагласи към стопанското и финансовото развитие на отделните страни-членки, което е по-силно изразено в източна и югоизточна Европа, отколкото на средноевропейско равнище.

¹³ Q4.1-2, 4-5 За всяко от следните твърдения, дали сте напълно съгласен/на, склонен/на да се съгласите, склонен/на да не се съгласите или сте напълно несъгласен/на? - Европейският съюз има достатъчно власт и средства, за да защитава икономическите интереси на Европа в световната икономика, - Обществените средства трябва да се използват за стимулиране на инвестициите в частния сектор на равнище ЕС, - Всяка държава членка на ЕС трябва да има минимална заплата за работниците,

¹⁴ Q4.2.3-7 Какви са очакванията Ви за следващите дванадесет месеца: ще бъдат ли следващите дванадесет месеца по-добри, по-лоши или без промяна по отношение на...? - Икономическата ситуация в България, - Финансовото положение на Вашето домакинство, - Положението със заетостта в България, - Вашият личен трудов статус, - Икономическата ситуация в ЕС

¹⁵ Q4.1.4,5 Как бихте оценили настоящата ситуация във всяка от следните области? - Положението на българската икономика, - Положението на европейската икономика, - Вашият личен трудов статус, - Финансовото положение на Вашето домакинство, - Положението със заетостта в България, - Предоставянето на обществени услуги в България

¹⁶ Q3.1 ,2,3 Какво е вашето мнение за всяко от следните твърдения? Моля, кажете за всяко твърдение дали сте за или против. Европейски икономически и паричен съюз с една единствена валута, еврото, Единен цифров пазар в рамките на ЕС, Гарантирането, че всяко ново търговско споразумение, сключено от ЕС, ще има най-високите стандарти за защита на климата, околната среда и труда

¹⁷ Q5 Европейският съюз разработи инструмент за възстановяване от 800 милиарда евро, NextGenerationEU, за подкрепа на икономиката чрез безвъзмездни средства и заеми. Колко ефективна или не смятате, че тази мярка може да отговори на настоящите икономически предизвикателства?

III. Войната в Украйна

1. Отношение към действията на европейските институции - санкции, решения в енергетиката, военна помощ

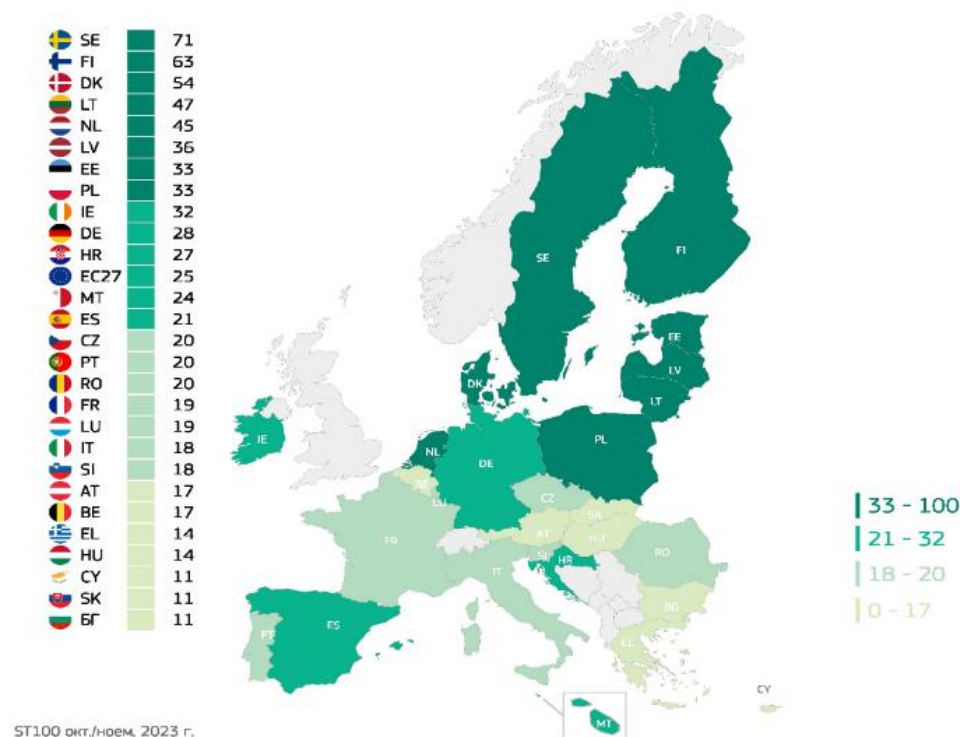
Нагласите към войната в Украйна показват резултати със сериозни различия между българското обществено мнение и средноевропейските нива.

Руската инвазия в Украйна е припозната като заплаха за сигурността на ЕС от повече от половината българи (България –56%;-2), но този дял е значително по-нисък от средната стойност за ЕС (78%; -1). По-малко от половината българи са съгласни с налагането на икономически санкции (44%; -3), докато в ЕС този дял е почти три-четвърти (ЕС – 72%; =)¹⁸. Резултатът в България е третият най-нисък сред всички участвали страни и вторият най-нисък в рамките на ЕС. Спирането на излъчването на държавни руски медии през телекомуникационните оператори се подкрепя от едва 39% от българите и от 66% от гражданите на ЕС. Предоставянето на статут на страна кандидат-членка на Украйна е подкрепено от малко под половината българи, докато средно за ЕС този дял е над 60% (България –46 %; +4; ЕС – 61%; -3).

В сравнителен план българите показват значително по-ниско ниво на съгласие с комплекса от мерки, предприети на европейско институционално равнище. Малко над половината от българите (53%; -2) възприемат действията на ЕС като защита на ценностите на Съюза, докато средно в ЕС това мнение се подкрепя от три-четвърти от гражданите (75%; =).

По-ниски от средноевропейските са нивата на съгласие с предоставянето на хуманитарна помощ (България –76 %; = ЕС – 89%; +1), с посрещането на бежанци в следствие на военните действия (България – 66 %;+2; ЕС – 84%; -2) и с предоставянето на финансова подкрепа на Украйна (България – 52%;-2; ЕС – 72%; -3). Финансирането на покупката и доставката на оръжие за Украйна продължава да е обект на остри вътрешнополитически спорове в България. Тази мярка на ЕС получава най-ниско ниво на одобрение сред българските граждани в сравнение с всички страни-членки (България –31 %;+1; ЕС – 60%; -4).

QD2.3. ЕС предприе поредица от действия в отговор на руската инвазия в Украйна. До каква степен сте съгласен/на или несъгласен/на с всяко от тези предприети действия.: Финансиране на покупката и доставката на военна техника за Украйна - Напълно съгласен/на (%)

¹⁸ QD2 ЕС предприе поредица от действия в отговор на руската инвазия в Украйна. До каква степен сте съгласен/на или несъгласен/на с всяко от тези предприети действия. Напълно съгласен/на; Склонен/на съм да се съглася; Склонен/на съм да не се съглася; Напълно съм несъгласен/на; Налагане на икономически санкции на руското правителство, руските фирми и физически

лица; Забрана на държавни медии като „Спутник“ и „Русия днес“ (Russia Today / RT) да излъчват в ЕС; Финансиране на покупката и доставката на военна техника за Украйна; Предоставяне на хуманитарна помощ на хората, засегнати от войната; Приветстване в ЕС на хора, бягащи от войната; Предоставяне на финансова подкрепа на Украйна

Продължаващият военен конфликт в Украйна предизвиква силни притеснения у европейците относно сериозните му икономически последици за отделните страни, но и за личното финансово състояние на гражданите. В България две трети от гражданите смятат, че войната в Украйна има сериозни икономически последици за икономиката на страната им, а на средно европейско равнище този процент е дори по-висок (България – 78%, =; ЕС – 83%. =)¹⁹.

2. Нагласи спрямо реакцията на националните институции към военния конфликт

През последните почти две години руската агресия в Украйна провокира в рамките на ЕС силно чувство на съпричастност и желание за помощ към населението и държавата, в която се водят военни действия. Но продължаването на военните действия в Украйна без ясна перспектива за мир и натрупването на проблеми в рамките на Съюза водят до появата на задълбочаващи се различия в оценките на мерките, предприети от националните правителства.

Значително по-малък е делът на българите спрямо средно европейските стойности, които смятат, че руската инвазия е заплаха за националната сигурност (България – 56%, -2; ЕС – 73%, -2),²⁰. Много по-ниско е съгласието и с твърдението, че следва да има намаляване на зависимостта от руски енергийни източници в най-кратки срокове (България - 59%, -3; ЕС – 81%, -1.)

Същевременно, над две трети от българските граждани са съгласни с необходимостта от засилено сътрудничество на европейско ниво в областта на отбраната (България – 66%; -2; ЕС – 79%; -1) и от координиране на покупките на въоръжение от страните членки (България – 65%; -1; ЕС – 77%; =).

Едва една трета от българските граждани са удовлетворени от действията, предприети от правителството в отговор на руската инвазия в Украйна, което е значително по-ниска стойност от средната за ЕС и всъщност е най-ниският резултат регистриран в Съюза, заедно с резултата в Кипър (България – 32%, -3; ЕС – 54%, =)²¹. Одобрието на действията, предприети от ЕС е също по-ниско спрямо средноевропейските нива, но стои значително по-близо (България – 46%, -2; ЕС – 57%, +1).

¹⁹ QD4.2. Мислейки за последиците от войната в Украйна, моля, кажете до каква степен сте съгласни или несъгласни със следните твърдения. - Войната в Украйна има сериозни икономически последици за страната

²⁰ QD3 Моля, кажете доколко сте съгласен/на или несъгласен/на с всяко от следните твърдения. Инвазията на Русия в Украйна е заплаха за сигурността на ЕС, Инвазията на Русия в Украйна е заплаха за сигурността на България, Заставайки срещу руската инвазия в Украйна, ЕС защитава европейските ценности, Трябва да се засили сътрудничеството по въпросите на отбраната на ниво ЕС, Повече пари трябва да се харчат за отбрана в ЕС, Закупуването на военно оборудване от страните-членки трябва да бъде по-добре координирано, ЕС трябва да подсили капацитета си за производство на военно оборудване, ЕС трябва да намали зависимостта си от руските източници на енергия възможно най-скоро, ЕС трябва да инвестира масово във възобновяеми енергийни

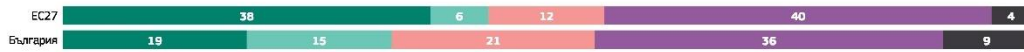
източници, като вятърна и слънчева енергия, В дългосрочен план, възобновяемата енергия може да ограничи цената, която плащаме за нашето енергийно потребление, Повишаването на енергийната ефективност на сградите, транспорта и стоките ще ни направи по-малко зависими от производителите на енергия извън ЕС, Намаляването на вноса на нефт и газ и инвестирането във възобновяема енергия е важно за нашата сигурност като цяло, Страните-членки на ЕС трябва съвместно да купуват енергия от други страни, за да получат по-добра цена, Наскоро предприехте действия за намаляване на собственото си потребление на енергия или планирате да го направите в близко бъдеще

²¹ QD1.1,2 Като цяло доколко сте доволни от отговора на руската инвазия в Украйна от...? Българското правителство, ЕС

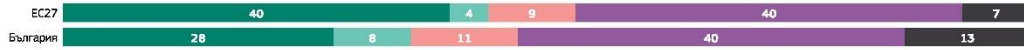
Стандартен Евробарометър 100 Есен 2023

QD3. Моля, кажете доколко сте съгласен/на или несъгласен/на с всяко от следните твърдения. (БГ) (%)

Наскоро предприехте действия за намаляване на собственото си потребление на енергия или планирате да го направите в близко ...

Страните-членки на ЕС трябва съвместно да купуват енергия от други страни, за да получат по-добра цена

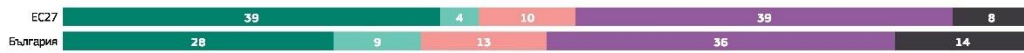
Намаляването на вноса на нефт и газ и инвестирането във възобновяема енергия е важно за нашата сигурност като цяло

Повишаването на енергийната ефективност на сградите, транспорта и стоките ще ни направи по-малко зависими от производител...

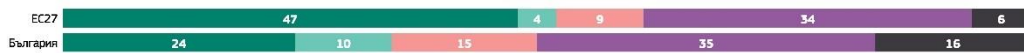
В дългосрочен план, възобновяемата енергия може да ограничи цената, която плащаме за нашето енергийно потребление

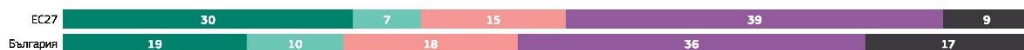
ЕС трябва да инвестира масово във възобновяеми енергийни източници, като вятърна и слънчева енергия

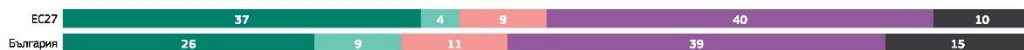
ЕС трябва да намали зависимостта си от руските източници на енергия възможно най-скоро

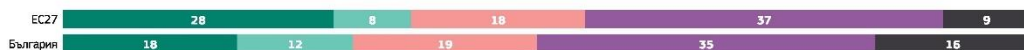
ЕС трябва да подсили капацитета си за производство на военно оборудване

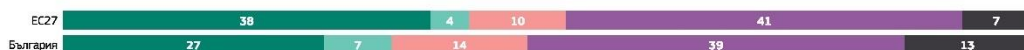
Закупуването на военно оборудване от страните-членки трябва да бъде по-добре координирано

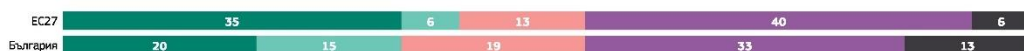
Повече пари трябва да се харчат за отбрана в ЕС

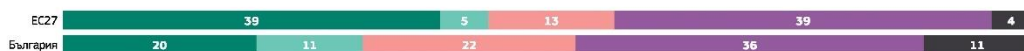
Трябва да се засили сътрудничеството по въпросите на отбраната на ниво ЕС

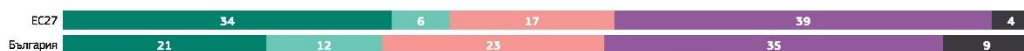
Заставайки срещу руската инвазия в Украйна, ЕС защитава европейските ценности

Инвазията на Русия в Украйна е заплаха за сигурността на ЕС

Инвазията на Русия в Украйна е заплаха за сигурността на (НАШАТА СТРАНА)

● Напълно съгласен/на
 ● Склонен/на съм да се съглася
 ● Склонен/на съм да не се съглася
 ● Напълно съм несъгласен/на
 ● Не знам

IV. Доверие и отношение към медиите

1. Доверие в различните източници на информация

Изследването „Стандартен Евробарометър“ обръща специално внимание върху нагласите на европейските граждани към медийната среда и разпространението на фалшиви новини.

Малко над половината от българските граждани заявяват, че вярват на националните медии като източник на достоверна информация (България – 54%; +3; ЕС – 60%; +1)²², като тази тенденция се допълва от мнението, че медиите не са свободни от политическо и икономическо влияние (България – 49%; =; ЕС – 49%; +3). По-висока оценка, с две трети утвърдителни отговори, получават твърденията, че медиите предоставят разнообразие от възгледи и мнения (България – 67%; +1; ЕС – 69%; -1).

Повече от половината българи смятат, че сънародниците им не са добре информирани по темите, свързани с ЕС и този процент съвпада с общоевропейската тенденция (България – 59%; -1; ЕС – 61%; -2)²³

Най-ползваната като източник на информация медия в България продължава да е телевизията в традиционния ѝ вариант (ползвана поне веднъж седмично от 96% в България и 89% в ЕС)²⁴, след това се нареждат социалните мрежи (България – 74%, ЕС – 68%), интернет и радиото (България – 66%; ЕС – 70%). Дяловете на подкастите са под 30% и в България и средно в ЕС, докато средноевропейските равнища са доста по-високи по отношение на ползването на печатна преса (България – 36%; ЕС – 46%) и телевизия, приемана през интернет (България – 24%; ЕС – 38%).

Най-често използваният от страна на българите и на европейците източник на новини за европейска политическа тематика е телевизията (обща канали – 66%, новинарски – 58% в България, сравними резултати със средноевропейските нива), но българите много повече се информират чрез социалните медии (България – 40%, ЕС – 30%) и много по-малко чрез специализирани информационни сайтове (България – 26%; ЕС – 40%), печатна преса (България – 16%; ЕС – 26%) и радио (България – 24%; ЕС – 34%)²⁵.

QE6. Независимо дали използвате онлайн социални мрежи или не (сайтове на социални мрежи, блогове, сайтове за видео хостинг), моля кажете дали сте напълно съгласен/сна, склонен/на да се съгласите, склонен/на да не се съгласите или изобщо не сте съгласен/сна с всяко от изброените твърдения: (БГ) (%)

²² QE7.1. За всяко от следните твърдения, моля, кажете доколко отговаря или не на положението на националните медии – националните медии предоставят достоверна информация

²³ QE1. Като цяло, до каква степен смятате, че в България хората са добре или не са информирани по европейски въпроси?

²⁴ QE3_1-7 Бихте ли казали колко често...? Гледате телевизия чрез нормален телевизор; Гледате телевизия по Интернет; Слушате радио; Слушате подкастове;

Четете печатна преса; Четете новини в интернет; Ползвате онлайн социални мрежи

²⁵ QE4a, QE4b От къде научавате повечето новини за европейските политически въпроси? Телевизия (обща канали), Телевизия (новинарски канали), Печатна преса, Радио, Информационни уебсайтове (уебсайтове на вестници, новинарски списания и др.), Подкастове, Онлайн социални мрежи, Блогове, Сайтове за видео хостинг

В България се наблюдава също и по-високо доверие в социалните мрежи и това намира израз в по-положителна оценка за достоверността на политическото съдържание в тези платформи. Българските граждани оценяват много високо социалните мрежи като начин да останат в течение на политически въпроси и като средство за свободно изразяване на мнение по политически въпроси.

2. Отношение към дезинформацията и фалшивите новини

Българите значително по-рядко декларират, че попадат на недостоверни или фалшиви новини в сравнение с гражданите на ЕС (България – 51%, -8; ЕС – 68%; -1). Сред българите се отчита лек спад в оценката за обществената вреда от дезинформацията. По-малко от 70% от българите възприемат фалшивите новини като проблем в национален план, с намаление спрямо предишния наблюдаван период, докато в ЕС този резултат остава без съществена промяна (България – 68%, -8; ЕС – 77%; +1). По отношение на вредата от дезинформацията за демокрацията по принцип, българското обществено мнение е в унисон със средноевропейските нива, но отново показва тенденция към спад (България – 78%, -5; ЕС – 81%, =).

Около две трети от българите считат, че социалните медии са модерен начин, чрез който могат да се информират за актуалните политически събития (България – 70%, -3; ЕС – 67%, +1). Същевременно по-малък е дялът на българите споделящи, че не вярват на информацията по политически въпроси в социалните мрежи, докато на средноевропейско равнище този дял остава значително по-висок (България – 44%, -5; ЕС – 60%, =). Българите са по-склонни, в сравнение с гражданите на ЕС, да гледат на социалните мрежи като на подходящо средство за изразяване на мнение по политически теми (България – 66%, -2; ЕС – 61%, =).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Българското общество запазва по-положителното си отношение към ЕС, отколкото към българските институции. Тази тенденция се засилва и в резултат от политическите трудности в България. Общата оценка за състоянието на страната (както в социално-политическата, така и в икономическата сфера) остава негативна.

При разглеждането на предизвикателствата на национално ниво, българите споделят общоевропейските приоритети – справяне с инфлацията и икономическите проблеми, преодоляване на конфликтите в международен план, стабилизиране на доставките на енергия, справяне с нарастващия мигрантски натиск. Същевременно притеснения, свързани с проблеми като измененията в климата предизвикват по-малък интерес, отколкото на средноевропейско ниво.

Мнозинството от респондентите счита Съюза за организация, която притежава необходимия потенциал да се справи с предизвикателствата в международен план и да защити своите интереси.

Като цяло българските граждани подкрепят общоевропейските политики и решения, но в по-ниска степен спрямо средните стойности за Съюза. По-отчетлива е разликата на национално и на средноевропейско ниво в подкрепата за общоевропейски политики в икономическата сфера. Българите в по-голяма степен застават зад стимулирането на инвестициите в частния сектор, но в много по-малка степен се заявяват в подкрепа на общия паричен съюз, базиран на еврото, общата енергийна политика и единния цифров пазар.

Сериозни различия се отчитат и между българското и средноевропейското обществено мнение по отношение на войната в Украйна. Българите показват значително по-ниско ниво на подкрепа за комплекса от мерки, предприети от ЕС в отговор на руската инвазия. Това важи в още по-голяма степен за финансирането на покупката и доставката на оръжие за Украйна.

Отношението към медиите показва сравнително ниска степен на доверие в националните традиционни медии, докато мястото на социалните мрежи като пространство за изразяване на политически позиции и като източник на достоверна информация се утвърждава.

